

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри СГН

Володимир МИХАЙЛОВ

« 30 » вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ОРАТОРСЬКОГО МИСТЕЦТВА»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»

зі спеціальності 263 «Дивільна безпека»

(на основі повної загальної середньої освіти)

Факультет агротехнологій та екології

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи ораторського мистецтва» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за спеціальністю «Цивільна безпека» за ОПП Цивільна безпека. - Мелітополь, ТДАТУ – 10 с.

Розробник: к.пед.н., ст.викладач Людмила ШЛЕСІНА

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук протокол від «30» серпня 2021 року № 1

В.о. Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук, к.і.н. ст.викладач

Володимир МИХАЙЛОВ

Схвалено методичною комісією ННІ загальноуніверситетської підготовки зі спеціальності «Цивільна безпека» за ОПП Цивільна безпека освітній ступінь «Бакалавр» (на основі повної загальної середньої освіти).

Протокол № 1 від «30»08..... 2021 року

Голова, доц. Галина ТАРАНЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів: 2	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 60	Спеціальність 263 «Цивільна безпека»	Курс	Семестр
Змістових модулів –2		2-й	3-й
Тижневих годин для аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3.1	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	12
		Практичні заняття	10
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	38
		Вид контролю: диференційований залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: одержання знань, навичок із технології підготовки до публічного спілкування, вибору ефективних методів завоювання й підтримання уваги слухачів, контролю над слухацькою аудиторією, удосконалення культури й техніки мовлення.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами різних галузей з різних галузей знань/видів діяльності)

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

Результати навчання (РН)

РН2. Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.

РН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Риторика як предмет. Закони і жанри риторики

Тема 1: Риторика як наука і навчальна дисципліна. Історія риторики[1; 2; 3; 4; 6; 10; 20; 24].

1. Риторика як наука. Основні поняття риторики
2. Розділи класичної риторики. Риторичні закони
3. Зв'язок риторики з іншими науками
4. Виникнення й розвиток риторики в Давній Греції, Середні віки, епоха Відродження
5. Ораторське мистецтво в Європі Нового часу
6. Розвиток ораторського мистецтва в Україні

Тема 2: Жанри мовлення оратора. Майстерність публічного виступу [1; 2; 3; 4; 6; 10; 20; 24].

1. Види красномовства, сфери його застосування та жанри мовлення оратора
2. Методика та етапи підготовки публічного виступу
3. Структура ораторського твору

Тема 3: Логіко-емоційні засади промови [1; 2; 3; 4; 6; 10; 20; 24].

1. Логічні засади промови
2. Психологічні основи публічного виступу
3. Основні способи переконування
4. Культура сприймання публічного виступу. Види запитань

Змістовий модуль 2

Практичні аспекти риторики

Тема 4: Психологічні чинники риторичної особистості. Оратор і аудиторія [1; 2; 3; 4; 6; 10; 20; 24].

1. Пам'ять у риторичній діяльності оратора. Мислення як основа риторичної компетентності
2. Увага в діяльності оратора. Роль емоцій у риторичному спілкуванні
3. Воля як складник риторичної особистості. Що таке техніка й психотехніка оратора. Зовнішній вигляд оратора
4. Вимоги до невербальних засобів промовця. Особливості невербальної психотехніки оратора (засоби зовнішньої естетичної виразності оратора; пам'ятка оратору щодо пози, жестикуляції)
5. Місце проведення промови
6. Урахування особливостей аудиторії під час публічного виступу (гендерні відмінності у сприйманні інформації; виступ перед професійно підготовленою аудиторією; виступ перед молодіжною аудиторією; особливості переконання аудиторії під час публічного виступу)

Тема 5: Техніка мовлення оратора. Складники техніки мовлення [1; 2; 3; 4; 6; 10; 20; 24].

1. Дихання. Види дихання.
2. Голос. Властивості голосу.
3. Дикція, орфоепія. Причини порушення орфоепічних норм у мовленні.
4. Інтонація як мовне явище, її сутність і значення.
5. Фразовий наголос. Види фразових наголосів.

Тема 6: Еристика. Основи полемічної майстерності [1; 2; 3; 4; 6; 10; 20; 24].

1. Поняття про еристику – мистецтво суперечки
2. Суперечка, дискусія, полеміка, диспут, дебати (етапи суперечки, види суперечки, правила й закони діалогічного мовлення)
3. Вимоги до риторичної особистості полеміста (толерантність спілкування; труднощі діалогу; бар'єри спілкування)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			Годин				балів
			Лек.	Лаб.	Практ.	СРС	
Змістовий модуль 1. Риторика як предмет. Закони і жанр							
1 -2	Лекція 1	Риторика як наука і навчальна дисципліна. Історія риторики	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Риторика як наука і навчальна дисципліна. Історія риторики	-	-	2	-	10
	Самостійна робота 1	Риторика як наука і навчальна дисципліна. Історія риторики	-	-	-	5	3
3-4	Лекція 2	Жанри мовлення оратора. Майстерність публічного виступу	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Жанри мовлення оратора. Майстерність публічного виступу	-	-	2	-	10
	Самостійна робота 2	Майстерність публічного виступу.	-	-	-	5	3
5-6	Лекція 3	Логіко-емоційні засади промови	2	-	-	-	-
	Практична робота 3	Логіко-емоційні засади промови	-	-	2	-	10
	Самостійна робота 3	Логіко-емоційні засади промови. Тропи і риторичні фігури в ораторському виступі	-	-	-	4	4
7-8	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	4	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1- 30 год			6		6	18	50
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти риторики							
9-10	Лекція 4	Психологічні чинники риторичної особистості. Оратор і аудиторія	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Психологічні чинники риторичної особистості. Оратор і аудиторія	-	-	2	-	15

	Самостійна робота 4	Психологічні чинники риторичної особистості. Закони риторики Оратор і аудиторія. Аналіз поведінки оратора під час виступу	-	-	-	5	3
11-12	Лекція 5	Техніка мовлення оратора. Складники техніки мовлення	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Техніка мовлення оратора. Складники техніки мовлення: дикція, орфоепія Інтонія. Фразовий наголос	-	-	2	-	15
	Самостійна робота 5	Техніка мовлення оратора. Засоби риторичної техніки. Поняття про риторичний тренінг	-	-	-	5	3
13-14	Лекція 6	Еристика. Основи полемічної майстерності	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Еристика. Основи полемічної майстерності	-	-	-	-	-
	Самостійна робота 6	Еристика. Основи полемічної майстерності. Толерантність спілкування. Стили поведінки в конфлікті	-	-	-	5	4
15-16	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2	-	-	-	5	-
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 – 30 год.			6	-	4	20	50
Всього з навчальної дисципліни – 60год.			12	-	10	38	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Риторика як предмет.
2. Предмет і основні завдання риторики.
3. Основні поняття риторики.
4. Вимоги до вживання риторичного слова.
5. Ораторські вміння і навички у контексті професійної діяльності.
6. Концептуальний закон риторики.
7. Закон моделювання аудиторії.
8. Стратегічний закон риторики.

9. Тактичний закон риторики.
10. Мовленнєвий закон риторики.
11. Закон ефективної комунікації.
12. Академічний жанр риторики.
13. Соціально-побутовий жанр риторики.
14. Лекційний жанр риторики.
15. Рекламний жанр риторики.
16. Ораторське мистецтво у Стародавньому Єгипті.
17. Ораторське мистецтво у Стародавній Індії.
18. Ораторське мистецтво у Стародавньому Китаї (Конфуцій).
19. Ораторське мистецтво у Стародавній Греції (Арістотель, Сократ, Платон).
20. Ораторське мистецтво у Стародавньому Римі (Цицерон).
21. Формування засад Середньовічного європейського красномовства.
22. Поняття морального закону.
23. Погляди Августина на предмет риторики.
24. Послання римського єпископа Климента.
25. Ораторське мистецтво в Україні.
26. Витоки давньоукраїнського красномовства (Київська Русь).
27. Українське красномовство у XIII-XVII ст.
28. Київська школа риторики XVII-XVIII ст.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Українське риторичне слово за часів панування Російської та Австро-Угорської імперії.
2. Красне слово Т. Г. Шевченка – вірець ораторського мистецтва.
3. Формування риторичної культури особистості.
4. Функція ораторства у сучасному світі.
5. Шляхи українського ораторського слова у XX ст.
6. Практичні аспекти риторики.
7. Методика та етапи підготовки промови.
8. Логіка та емоції у промові.
9. Ораторські прийоми у літературній мові.
10. Риторичні комунікативні ситуації у спортивній сфері: вітання, запрошення, подяка.
11. Риторичні комунікативні ситуації у спортивній сфері: вибачення, зауваження, побажання.
12. Риторичні комунікативні ситуації у спортивній сфері: листування.
13. Загальні вимоги до усного спілкування.

14. Мовленнєвий етикет українського народу.
15. Культура спілкування як умова формування особистості майбутнього вчителя фізичної культури.
16. Телефонна розмова.
17. Офіційні зустрічі.
18. Словесні формули ввічливості в українському мовленнєвому етикеті.
19. Типові помилки при вимові голосних звуків («акання», «укання»).
20. Чергування О та Е з І.
21. Звуки Г та Ґ.
22. Українські звуки ДЖ та ДЗ.
23. Два звукові значення літери В.
24. Тверда вимова звука Р наприкінці слова та складу.
25. Українські приголосні перед Е та И.
26. Шиплячі приголосні. Вимова звука Ч в українській та російській мовах.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Абрамович С.Д. та ін. Риторика загальна та судова: Навч. посіб. К., 2002.
2. Глазунов С.В. Основи ораторського мистецтва та методики проведення навчальних занять: Навч. посіб. Д.: РВВ ДНУ, 2001. 144 с. + електронний аналог друкованого видання.
3. Молдован В.В. Риторика загальна та судова. К.: Юрінком Інтер, 1999. 320с.
4. Сагач Г.М. Риторика: Навч. посіб. для студ. серед. і вищ. навч. закл. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2000. 568 с.

Допоміжна література

1. Антоненко—Давидович Б.Д. Як ми говоримо. К.:Либідь,1991. 256 с. + електронний аналог друкованого видання.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Л.: Світ, 1990. 232 с.
3. Бредемайер К. Искусство словесной атаки: Практическое руководство. М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. 190 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред.. В.Т.Бусел. К.: Перун, 2002. 140 с. + електронний аналог друкованого видання.
5. Куньч З. Риторичний словник. К.: Рідна мова, 1997. 344 с.
6. Молдован В.В.Судова риторика: Навч. посіб. К.,1996.
7. Пиз Аллан. Язык жестов: увлекательное пособие для деловых людей. М.: Ай – Кью, 1992. 112 с. + електронний аналог друкованого видання.

8. Сергєич П. Искусство речи на суде. М.: Юрид. лит., 1988. 384 с. + електронний аналог друкованого видання.
9. Словник синонімів української мови: В 2 т./ А.А.Бурячок, Г.М.Гнатюк, С.І.Головащук та ін. К.:Наук. думка,1999–2000. Т. 1. 1040 с.; Т.2. 960 с.
- 10.Смолярчук В.И.Гиганты и чародеи слова. М.,1984.
- 11.Сопер П.Основы искусства речи: Пер. с англ. М.: Яхтсмен, 1995. 416 с. + електронний аналог друкованого видання.
- 12.Станиславский К.С. Работа актера над собой // Собр. соч. в 8 томах. М., 1955 - Т.2,3.
- 13.Судові промови адвокатів України. К.: Адвокат, 2001.
- 15.Томан І.Мистецтво говорити. – К.: Політвидав України, 1986. 320 с.
- 16.Фразеологічний словник української мови: в 2 т. К.: Наукова думка, 1993.
- 17.Хоменко І. В. Еристика: мистецтво полеміки: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2001. 192 с.

7. Інформаційні ресурси

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1612>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.nip.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>